
Santa Bàrbara, Califòrnia, el Gallard i Catalunya

Autor:

Data de publicació: 22-12-2011

La meva intuïció de petit: que la tradició catalana de Santa Bàrbara i els trons estava relacionada amb la santabàrbara dels vaixells, o amb El Gallard pertanyent al Presidi de Santa Bàrbara.. amb la marca del fonedor.. Josephus Barnola- BAR - 1766 que era el mestre campaner que va fondre LA TOMASA i altres campanes de Barcelona.

La meva intuïció de petit.. de que la tradició catalana de Santa Bàrbara i els trons estava relacionada amb la santabàrbara dels barcos del Cachorro i el Capitán Trueno, aquesta tradició la vaig començar a demostrar amb els meus articles de la pólvora catalana i encara es va fer més palesa amb l'article d'en Llauredó sobre "les espases de València i Barna" que "en plena època borbònica" eren preferides pels oficials del Presidi de Santa Bàrbara de Califòrnia (i altres fundats per Catalans), en lloc de les espases de Toledo "que se quiebran en combate".. Ho van acabar de reblar els propis scholars americans.. quan després de trobar a dits arxius de Califòrnia, registres de cents de mils de fusells fabricats a Ripoll.. van trobar a Annapolis el canó El Gallard pertanyent al dit Presidi de Santa Bàrbara.. amb la marca del fonedor.. Josephus Barnola- BAR - 1766 que era el mestre campaner que va fondre LA TOMASA i altres campanes de Barcelona.

De petit quan tronava i jo tenia por, la meva àvia (que era de Castelló) em feia resar..

Sant Marc, Santa Creu
Santa Bàrbra no ens deixeu

(pronunciat san-mar i.. quasi.. santa barba)

SANTABÀRBARA f.

Lloc d'una nau on es guarda la pólvora i municions d'artilleria; cast. santabárbara.

Santabàrbara: llin. existent a Barcelona.

Etim.: grafia aglutinada de Santa Bàrbara, nom de la patrona dels artillers, de les Matemàtiques, dels miners.

La llegenda de Santa Bàrbara apareix al Speculum historiale de Vincent de Beauvais i, després, a la Llegenda àuria, en versions tardanes. La majoria d'historiadors qüestionen la versemblança i l'existència de la santa, ja que, fins llavors, no es troba citada en cap martirologi antic, tot i que comença a trobar-se'n el nom a Roma cap al segle VII. El seu culte es va començar a difondre a mitjans del segle IX.

Santa Bàrbara (verge i màrtir) va néixer (segons versions), a Nicomèdia d'Anatòlia (avui dia part de Turquia) o a Heliópolis de Fenícia (actual Líban).. a començaments del segle III . De jove es va convertir al cristianisme, per aquest motiu, el seu pare Diòscor, que es va mantenir pagà, la va fer tancar a una torre del castell per forçar-la a apostatar; al no aconseguir-ho, li va fer patir tota mena de tortures fins que finalment va acabar tallant-li el cap ell mateix, en aquell instant, en càstig a la seva maldat, Deu el va fulminar amb un llamp, destruint al mateix temps, segons alguns, la torre-presó on era Santa Bárbara (d'aquí la torre de castell amb que la representen).

Jaume II el Just va gestionar gairebé frenèticament la tramesa de les restes de Santa Bàrbara en les ambaixades d'Eymeric d'Usall (1303, 1305) i de Jaume de Mitjavila, sense gaire èxit. Jaume demanava, també, el Sant Grial i sembla que va obtenir fragments de la Vera Creu.

Segons l'església ortodoxa les seves restes són a la Catedral de Sant Vladímir de Kíev, traslladades el 1930 des del monestir de Sant Miquel de les Cúpules Daurades, de la mateixa ciutat, on hi hi havien estat portades al segle XII des de Constantinoble. A Itàlia segons la tradició, hi ha diferents poblacions que diuen tenir el sepulcre de la Santa: a l'església de Sant Martino de l'illa de Burano Venècia, a la catedral de Rieti, a la basílica de Santa Bàrbara de Màntua o.. a la capella de Santa Bàrbara de Piacenza inaugurada en 1928 per Víctor Manuel III.

És una de les santes cristianes (és a dir, tant per catòlics com per protestants i ortodoxos) més universals i populars. La seva festa es celebra el dia 4 de desembre per de nombroses professions que gairebé arreu del món la tenen com patrona, els enginyers militars, els armers que treballen amb explosius o en la fabricació d'armes de foc, els artillers del món cristià i fins i tot d'alguns països musulmans, els enginyers pirotècnics, els miners, els enginyers de mines, algunes armades.. com l'Armada italiana, l'Armada grega, etc., així com un gran nombre de cossos de bombers com els de França, d'Itàlia, d'alguns llocs de Catalunya i de la majoria de les nacions de sudamèrica i o meravella.. els Matemàtics.

Coneixent per la "Bíblia parva" (1310), que la bombarda és un invent que s'introduí a través de Catalunya, on al s.XIV se li deia "arc de tro" i que la protectora dels trons a Catalunya era Santa Bàrbara queda ben clar el motiu de perquè des del seu naixement, els bombarders catalans i occitans (que no castellans i francesos) , es van soplujar sota la santa, fet que es demostra a un manuscrit occità de 1431 on es diu que les companyies de bombardes estaven sota la protecció de Santa Bàrbara, o al manuscrit dels estatuts de 1477 dels bombarders i arcabussers de Gant, on l'esmenta com la seva patrona.

Hi ha també aquell dit català de..

Només t'en recordes de Santa Bàrbara quant trona!

Cap d'aquestes dues tradicions populars existeix a l'entorn de Castella, on no apareix com a patrona dels artillers fins al s.XVI. En el tractat sobre la Artilleria "La platica manuale de artigleria" de Lluís Coll de Lebríja, datat a Sevilla 1606 (cal investigar-lo doncs l'edició italiana l'atribueix a Luis Collado), hi ha dos capítols que tracten de la "Companyia i congregació d'artillers" on reconeix i explica la devoció a Santa Bàrbara.

La primera referència a la devoció i culte públic a Santa Bàrbara és de 1248 i es refereix a la "suposada" conquesta d'Alacant i el seu castell per part d'Alfons (Alfons X el Savi), el dia 4 de desembre d'aquest any. D'aquí segons aquests "historiadors" el nom donat al castell, que té al seu interior una capella dedicada a la Santa.

Bé aquesta coincidència de data entre la "suposada conquesta del castell d'Alacant per part d'Alfons" el dia d'una Santa de marcada tradició catalana, no pot ser casual, (de fet Montaner cita el Castell i no diu que porti el nom de Santa Bàrbara, per tant.. el nom l'han posat després). Com tants altres casos, s'ha fet per a descatalanitzar un lloc o una tradició, (similar al fer coincidir festes cristianes amb festes paganes), cerqueu.. en trobareu un munt.. per exemple :

el fet de fer coincidir el dia de la descoberta de Florida amb el dia de Pasqua Florida (en castellà seria "Florecida").. el fet que Amèrica es descobrí mentre cantaven a Maitines a la Basílica del Pilar, el 12 d'octubre de 1492 (200 anys abans que es creés la seva celebració aquest dia).

el fet que Sebastián Vizcaíno, redescobrí l'illa CATALANA la vigília del dia de Santa Caterina (el 24 de novembre de 1602. i així pogué reanomenar l'illa com "Santa Catalina" en honor a la santa.

Foneria de Cannons de Barcelona

Evidentment Santa Barbara de Califòrnia va ser fundada per catalans .. i els seus canons fosos a Barcelona.. ref d'en en Llauradó (premeu el link..)

En Josephus Barnola, que segons està gravat sobre el canó, és qui va fondre EL GALLARD.. era el mestre campaner de Barcelona que també va fondre LA TOMASA i altres campanes a la foneria de Barcelona..
L'antiga Foneria de canons va construir-se el segle XVII, però la façana actual és del segle XVIII, quan es va enderrocar l'antiga muralla que la protegia. S'hi van fabricar canons fins que -segons es diu- Felip V va prohibir que a Barcelona es fabriqués artilleria, dada que es contradiu amb la inscripció del canó EL GALLARD del Presidi de Santa Bárbara..

De fet es va destinar a la fosa de campanes i entre d'altres, en van sortir les campanes Tomassa i Honorata de la Catedral de Barcelona. La Tomassa, que pesa uns 2241 quilos, la va fondre el campaner Josephus Barnola el 1758..

EL GALLARD

USNA 1877.001.010

Weapon: Ordnance: Cannon: Spanish: 8 PDR: El Gallard, 1766. Mexican War.

Description: Bronze cannon; green patina; 63 ½ in. long; muzzle 8 ¼ in. diameter; bore 3.3 in.; base ring 10 in. diameter; right trunnion 3.3 in. long with 3.2 in. diameter; inscribed around the muzzle: JOSEPHUS BARNOLA FECIT BAR-1766; on the chase EL GALLARD; a Spanish coat-of-arms to the rear of the trunnions; on right trunnion 7 Q 68 LS PEO CASTO [7 quintals, 68 pounds, Castilian weight, equals c.1,540 pounds]; on left trunnion VIEJO [old copper/bronze]; no carriage.

Source: Transferred from New York Navy Yard, March 1877.

Historical significance: One of thirteen Spanish cannons transferred from the New York Navy Yard in March 1877 by order of the Chief, Bureau of Ordnance dated January 23, 1877, and reputedly taken by the U.S. Navy in California during the Mexican War, 1847-48. In the records the piece has been designated in different entries as an 8-pounder, as a Spanish canon de campana 4-pounder, and as a 6-pounder. It was cast by Josephus Barnola at the Royal Foundry, Barcelona, Spain, in 1766

Josephus Barnola at the Royal Foundry, Barcelona.

Equestrian statue of General Andrew Jackson, Lafayette Park, Washington

<https://books.google.es/books?id=XN3MfZT2yS4C> - Tradueix aquesta pàgina

The cannons are not evident in the earliest lithograph of the statue, published by April 1853, but the cannon tubes, without their carriages, ... All four of the cannons were fashioned by Josephus Barnola at the Spanish royal foundry in Madrid.

White House and President's Park - Pàgina 148

<https://books.google.es/books?id=qf4fLZmaraYC> - Tradueix aquesta pàgina

United States. National Park Service - 2000 - Visualització de fragment - Més edicions

The cannon were cast by Josephus Barnola of Barcelona, Spain. Two bear the ... Memorial Urns In 1872 Secretary of the Navy George M. Robeson ordered two memorial urns to be cast at the Washington Naval Yard brass foundry. Weighing ...